

Rapport från KSV:s koralsektion

"Koralen i centrum" skulle man måhända kunna sätta som sammanfattande överskrift över de senaste årens händelser inom vårt kyrkomusikaliska arbete. Intresset under det gångna året har ingalunda avstannat utan snarare fördjupats. Därom vittnar de många rapporterna från koraldagar och studiedagar av olika slag som anordnats i skilda delar av landet.

Till de fasta koralvårdande institutionerna hör koralveckan i Båstad, där framför allt den gregorianska koralen står i centrum. Laurentius-Petri-sällskapet har utsträckt sin verksamhet och anordnat koralveckor även på andra platser, såsom i Undersvik 1958 och Rättvik 1959. De olika stiftsföreningarna torde också kunna redovisa aktivitet i skilda delar av landet. Ofta har ett givande samarbete etablerats mellan de olika föreningarna under medverkan av körer, kontraktvis samlade kring en veckohelg. Meddelandena i Kyrkosångsförbundet om möten av olika slag, som tagit upp aktuella liturgisk-musikaliska spörsmål, är glädjande tecken på en fördjupad förståelse för det väsentliga i liturgien.

H. Göransson's "Koralmusik" torde under det gångna året ha kommit till allt större användning vid körveckor av skilda slag. Den har verksamt bidragit till att hålla diskussionen om församlingssångens utgestaltning levande. Alternatimsången torde även praktiseras i allt större omfattning, men det är måhända viktigt att betona att dess betydelse icke överdrives och att den kommer till användning med förstånd. Motsatsen inträffar när vederbörande kantor i alla sammanhang och vid alla tillfällen skall

åstadkomma växling. I högmässan kan överdriften verka oroande och t. o. m. störande och få till följd en rakt motsatt effekt än den avsedda.

Den stora koralsången upplevde vi i högmässan i Sundsvalls kyrka vid rikskyrkosångshögtiden 26–28 juni. Den inleddes med en koralövning med hela församlingen, som leddes in i de liturgiska melodierna och de i högmässan förekommande koralerna, som delvis sjöngs i växling mellan körer och församlingen. De församlade köerna utförde gemensamt introitus på Missionsdagen, 9-faldigt Kyrie sjöngs i växling mellan körer och församlingen, stora Laudamus i växelsång mellan liturg och församling. I det senare blev det en fulltonig sång tack vare användandet av den särskilda tekniken där varje fras, intonerad av liturgen, omedelbart upprepas av församlingen.

Psalmodien var rikligt företrädd vid kyrkosångshögtiden och Mässboken II kom till flitig användning, detta såväl vid inledningsgudstjänsten som vid morgon- och aftonböner. Ännu är det en uppgift för någon kör att svara för den liturgiska sången vid dessa gudstjänster. Det vore önskvärt att deltagarna mera allmänt kunde delta i psalmodien.

I Sundsvall prövades också utförandet av en svensk mässmusik i nykomposition av Söderholm i en nattvardsgudstjänst på söndagsmorgonen före högmässan. Meningen var att för en gångs skull låta komponerad mässmusik komma till användning i ett liturgiskt sammanhang utan att man därmed skulle vilja hävda att *körmässan* skulle vara "den nya given" för våra liturgisk-musikaliska strävanden. Det kanske bör

betonas att mässans ordinarium är en församlingens angelägenhet som det ligger oss om hjärtat att med alla medel understödja.

Man torde kunna hävda att den liturgiska sångtraditionen håller på att växa sig stark i vårt land. Intresset för tidegården är i stigande. Härom vittnar också att ett fullständigt Antifonale nu föreligger, utarbetat av Artur Adell och utgivet i slutet av förra året. Det är att önska att det måtte komma till flitig användning liksom också att tidegården måtte mer och mer bli den *sjungna* tidebönen.

De blivande teologerna erhålla numera en högst väsentligt utvidgad studietid för liturgisk sång. Sedan ett par år tillbaka börjar undervisningen i detta ämne på ett tidigare stadium än förut, då endast sista termin ägnades åt sångundervisning. Numera måste en sjungande teolog bevista två förberedande sångkurser innan han får delta i den tredje och avslutande praktiska undervisningen. Läraren har nu helt andra möjligheter än tidigare att få kontakt med de teologie studerandena till förmån för en fördjupad undervisning.

Sommarkurserna för blivande kantorer och organister syftar numera även mot en mera liturgiskt betonad undervisning. Man söker att genom särskilda gudstjänster och musikandakter föra dem in i ett levande liturgiskt sammanhang. Det har också visat sig att denna kontakt med liturgisk musik för många blivit en stor behållning av undervisningen.

Man skulle i detta sammanhang vilja önska att något liknande komme till stånd vid den högre undervisningen vid Musikhögskolan. Kyrkotonen i de liturgiska melodierna måste upplevas som en verklighet i ett gudstjänst-sammanhang, om det hela icke endast skall bli ett torrt teoretiserande.

Att intresset för den liturgiska musiken är i stigande vittnar även de initiativ som under förra året tagits genom de kommittéer som tillsatts för att föra de nya strävandena vidare. Icke mindre än tre kommittéer omnämndes under förra året i detta sammanhang. Kyrkomötet uttalade sig för tillsättandet av en *liturgisk nämnd*, som skulle kontinuerligt följa utvecklingen på det liturgiska området. Denna nämnd har emellertid ännu icke tillsatts. Diakonistyrelsen har tillsatt en särskild kommitté som redan är i verksamhet. Detsamma gäller den av de tre kyrkomusikorganisationerna bildade gemensamma kommittén, Kyrkomusikerorganisationernas samarbetskommitté, förkortat till KOSK, som bildades för ett år sedan. Den har ett vidlyftigt program för sitt arbete och har under året hållit ett par sammanträden.

Det återstår att se vad som kan komma fram av alla dessa initiativ. "Alltför många kommittéer", säger somliga, och man kan givetvis ifrågasätta om icke en koncentration av de många initiativen hade varit till fördel. När allt kommer omkring blir det till slut beroende på den enskildes insatser. För KSV:s del kan det måhända vara hugnesamt att tänka på att ett fortgående liturgiskt arbete är i gång, och att det numera sker inom den stora ramen av de tre samverkande kyrkomusikerorganisationerna.

KSV-föreningarna i de olika stifteten ha likväl fortfarande sina uppgifter. Vad som sker i de stora sammanhanget bör genast föras ut till församlingarna. De liturgiska frågorna böra stimulera präster och kyrkomusiker till samtal och övningar. Det är först när präst och kyrkomusiker känner ett gemensamt ansvar som gudstjänsten blir en levande verklighet i våra församlingar.

H. Weman

Kyrklig skrud och prydnad 1959

Karakteristiskt för den moderna kulturdebatten är, vad vi kunde kalla "årtiondestänkandet". Det kulturella skeendet fördelas mer

eller mindre godtyckligt på årtionden, 20-tal, 30-tal, 40-tal och 50-tal. I anslutning härtill har man då och då också formulerat rubriker